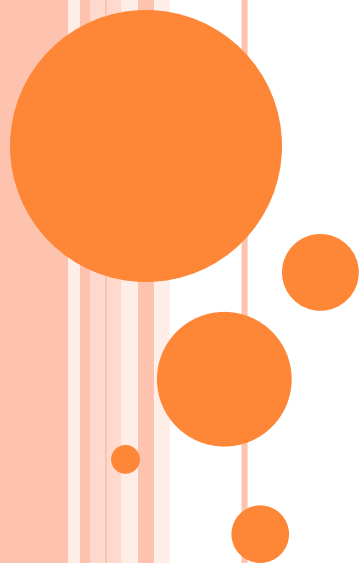

Jak na správnou výslovnost?

Jabok, březen 2025

FONETIKA

- tvoření hlásek
- jejich vnímání sluchem
- jejich užití v realizaci promluvy

ORTOFONIE

zásady správného tvoření hlásek

ORTOEPIE

pravidla správného užití a spojování hlásek

FONOLOGIE

základní jednotkou jsou fonémy – tzn. hlásky, které mají rozlišovací funkci

FONEMATICKÝ SLUCH

SCHOPNOST ROZLIŠOVAT SLUCHEM JEDNOTLIVÉ
ZVUKOVĚ PODOBNÉ HLÁSKY

FONOLOGICKÉ UVĚDOMOVÁNÍ

Obtíže v obou těchto oblastech se mohou projevit při učení češtiny, na nesprávné výslovnosti cizinců.

ARTIKULAČNÍ OKRASKY.

Přehledné rozdělení českých souhlásek (Hála, 1962)

Podle způsobu tvoření		Podle místa tvoření												Podle sluchového dojmu		
		retoretné		retozubné		dásňové				tvrdopatrové		měkkopatrové			hrtanové	
						přední		zadní								
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	
závěrové	ústní	p	b			t	d			ř	ď	k	g			výbuchové
	nosní		m				n				ň					
polozávěrové						c										
úžinové	středové			f	v	s	z	š	ž		j	ch		h		třené
	bokové						l									
	kmitavé						ř									
podle tzv. hrdosti		tvrdé						měkké		tvrdé						
podle druhu artikulačního orgánu		retné				jazyčné						hlasivkové				

N – souhláska neznělá, Z – souhláska znělá.

PATOLOGIE

TVOŘENÍ JEDNOTLIVÝCH KONSONANTŮ

- BPM
- VF

- DTN
- CSZ, ČŠŽ
- L
- R
- Ř

- ĎŤŇ, J

- K,G
- CH

- H

SLUCHOVÁ CVIČENÍ

- rytmizace slov
- fonematický sluch
- SAS
- sluchová diferenciacie - sykavky
 - měkčení - kdo to řekl správně?
 - délka samohlásek (zápis krátkých a dlouhých slabik, přiřazovat obr a slova ke schématu, krokování....)

ČASOVÉ HLEDISKO PŘI OSVOJOVÁNÍ HLÁSEK (U DĚTÍ)

- **Diftongy** – nejprve prodloužená první samohláska (áto= auto, móka=mouka,....)
- dítě se **dříve** naučí správně tvořit i užívat **hlásky závěrové** (explozivy)
- **pomaleji** zvládá **souhlásky úžinové** – z nich nejobtížněji pak sykavky (frikativy)
- jako poslední se dítě naučí **kmitné hlásky** (R později než L)
- u **českých dětí** se jako **poslední** objevuje **Ř**

Ve vývoji artikulace se u všech jazyků jako poslední objevují ty hlásky, které jsou charakteristické pro konkrétní jazyk.

NEJČASTĚJŠÍ POTÍŽE VE VÝSLOVNOSTI

- měkčení
- délka samohlásek
- výslovnost diftongů
- diferenciací sykavek
- diferenciací znělých a neznělých souhlásek
- nerozeznají rozdíl mezi V a B
- diferenciací L a R (vnímají jako jednu hlásku)

METODY NÁCVIKU

- správná artikulace jednotlivých hlásek
- rozlišení dané hlásky ve slabikách a ve slovech
- doplňovací cvičení (znělé a neznělé hlásky, dlouhé a krátké samohlásky,...)
- fonologická cvičení (významotvorné záměny hlásek)

DOPORUČENÉ ZDROJE

Ohnesorg, K: Fonetika pro logopedy

Pokorná J., Vránová M.: Přehled české výslovnosti

Kutálková D: Dyslalie – metodika a reedukace

DOPORUČENÉ POMŮCKY

Logopedická pexesa, domina (Logopedie s úsměvem)

Logorelo L,R,Ř a sykavky

Literatura Havlíčková, Eichlerová

DĚKUJI ZA POZORNOST.

Mgr. Michaela VOLDŘICHOVÁ

michaela@voldrichova.name

www.soukroma-logopedie.cz

fb Soukromá klinická logopedie Benešov

Tel. 777 045 666

